

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΣΙΚΑ

(Τὰ μετάφρασε ἀπὸ τὴν Περσικὴ ὁ κ. Α. Steinmetz)

I

Κάποιος πῆγε σ' ἕνα γιατρὸ καὶ τοῦλε νὰ τοῦ γιατρέψῃ τὰ κοψίματα. Ὁ γιατρὸς τὸν ἀρώτησε· «Τί ἔφαγες;» «Μιὰ ὀκτὴ κριθὰρι καβουρντισμένον» τοῦ ἀποκριθῆκε. «Τότε σύρε σ' ἕναν κτηνίατρον», τοῦ εἶπε ὁ γιατρὸς, «γιατὶ κείνος γιατρεύει τὰ ζῶα, κι' ὄχι γ' ὄ.»

II

Ἕνας μπαρμπέρης ξούριζε ἕναν ἀφέντη, Ἀξαφρα ἀρχίνησε τὸ χέρι του νὰ τρέμῃ καὶ τὸν ἔκοψε. Ὁ ἀφέντης τότε φώναξε. «Μωρέ, δὲν προσέχεις; μοῦκοψες τὸ κεφάλι!» Σώπα, εἶπε ὁ μπαρμπέρης, «κομμένο κεφάλι δὲ μιλάει.»

III

Ἕνας χόντζας τρέχοντας ἔφελνε. Τὸν ἀρωτούσανε. «Γιατὶ φέλνεις τρέχοντας;» Ὁ χόντζας ἀποκρίθηκε. «Θέλω καὶ γὼν' ἀκούσω τὴ φωνή μου ἀπὸ μακριὰ, γιατί λένε πὼς ἡ φωνή μου εἶναι ωραιότερη ἀπὸ μακριὰ παρὰ ἀπὸ κοντά.»

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΦΙΓΑΛΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ κ. Α. Α.

Πρῶτα πρῶτα πρέπει ἀπὸ καρδίας νὰ φαι-
στήσω τὸν κύριο Α. Α. γιὰ ὅλα τὰ τιμητικὰ ποῦ
ἔγραψε γιὰ μένα στὸ προτελευταῖο φύλλο τοῦ Νουμά
(ἀριθ. 125) καὶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια ποῦ εἶπε γιὰ τὸ
βιβλίο μου (1) καὶ γιὰ τὴν ἐργασία μου. Καθάρια
ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δουλεύουμε κάτι νὰ παρσιάζουμε
κ' ἐμεῖς. Ἐργαζόμεστε μὲ τὰ δυνατά μας καὶ μὲ
πόνο καὶ πόθο ἀσβεστο γιὰ τὴ συλλογὴ καὶ μελέτη
τῶν μνημείων τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας ἔχοντας
πάντοτε τὸ παράδειγμα τοῦ τιμημένου καὶ ἐθνικοῦ
μας καθηγητῆ κ. Ν. Πολίτη. Ἐργαζόμεστε μονάχα,
μὰ τίποτε περισσότερο.

Ὁ κ. Α. Α. ἔκανε καὶ μερικές παρατηρήσεις

ἀπάνω στὸ βιβλίο μου. Ἐξὼν ὅμως ἀπὸ μερικά τυ-
πογραφικὰ λάθη ποῦ μοῦ σημείωσε, ποῦ σὲ δαῦτα
δὲν εἶχε προσέξῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς Ρωμιοὺς καὶ ἑξέ-
νους κριτικούς τοῦ βιβλίου μου, καμμιὰ ἄλλη πα-
ρατήρηση δὲν τὴ βρίσκω δίκια καὶ πρεπούμενη. Δὲ
θὰ πῇ ὅμως μὲ τοῦτο πὼς γιὰ μένα δὲν ἔχει ἀξία
ἡ κριτικὴ τοῦ κ. Α. Α. Μεγάλῃ κιόλας. Αὐτὸ καὶ
μόνο, τοῦ νὰ μοῦ σημειώσῃ κανεὶς τυπογραφικὰ λά-
θη ποῦ τυχαίην νάχῃ μιὰ ἐγδοσὴ μου, εἶναι ἄρ-
κετὸ νὰ τοῦ χρωστώ μιὰ μεγάλη χάρη. Ἡ κρι-
τικὴ ἀρχίνησε, καθὼς λέει κάποιος σοφός, ἀπὸ τὸ
διόρθωμα τῶν τυπογραφικῶν λαθιῶν. Κι' ἀκόμα
καὶ τώρα βλέπουμε, πολλές φορές σὲ περιοδικὰ τῆς
Εὐρώπης, κριτικὲς γραμμένες ἀπὸ τρανοὺς, πολὺ
τρανοὺς καὶ σοφοὺς ἐπιστήμονας, νὰ μὴν παρατη-
ροῦν τίποτε ἄλλο ἀπὸ νὰ σὲ μιὰ ἐγδοσὴ παρὰ μόνο
λάθη τυπογραφικά. Βλέπεις κι' αὐτὸ δὲ τὸ νομί-
ζουν γι' ἀπρεπὴ στὴ σοφία τους δουλειά.

Ὁ κ. Α. Α. τὸ στίχο 5 τοῦ τραγουδιοῦ 14

τῆς συλλογῆς μου :

νὰν τῶχα γιὰ προσκέφαλο δυὸ μέρες καὶ δυὸ νύχτες

τὸν διορθώνει :

νὰν τῶχα γὼν προσκέφαλο...

Τὸ γιὰ τοῦ φαίνεται φραγμισμός. Μὰ τὸ γὼν πάλι
εἶναι, στοχάζομαι, δασκαλισμός τρομαχτικός ποῦ δὲν
ἔχει θέσιν, οὔτε ταιριάζει σ' αὐτὸ τὸ μνημεῖο τῆς λε-
βέντικης γλώσσας. Ὁ στίχος εἶναι καλὰ γραμμένος.
Μπορῶ νὰ τὸν βεβαιώσω τὸν κ. Α. Α. καὶ πρέπει νὰ
μὲ πιστέψῃ, ἂν φεῖ τίμιον καὶ εὐσυνείδητον ἐπι-
στήμονα, πὼς σ' ἐστὶ Φιγαλεικὸ βουνὸ ἀκουσα ἀπὸ
μύρια στόματα τσι νὰ τραγουδιέται αὐτὸς ὁ στίχος.
Ἀπαράλλαχτα τὸν ἀκουσα καὶ στὴν Ἀρσανεία καὶ
στὸ δῆμον ἡκασίου. Ἀκόμα ὁ φίλος μου κ. Ἀδα-
μάντιος, ὁ ἀξίος φιλόλογος καὶ ἀγαπη-
τὸς συνάξιος, μοῦ εἶπε πὼς κι' αὐτὸς ἀπαράλλα-
χτα ἀκουσε τὸ στίχο καὶ στὴν Τήνον καὶ ἑς ἄλλα
νησιά τῆς Ἀσπρῆς θάλασσας. Γιατὶ φαίνεται πὼς
τὸ τραγοῦδι εἶναι συγνὸ σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ρωμιο-
σύνης. Τὸ προπερασμένο καλοκαίρι στὴ Πιάνα τοῦ
Φάλανθου καὶ στὴν Τρομπολιτσᾶ ἀκουσα μαζί μ' ἄλ-
λες διαφορὰς τοῦ αὐτοῦ τραγουδιοῦ κι' αὐτὴ τούτουνα
τοῦ στίχου :

Νὰν τὸ βανά προσκέφαλο δυὸ μέρες καὶ δυὸ νύχτες

Καὶ τώρα πρέπει νὰ μολοήσω πὼς μοῦ φάνηκε
πολύ παράξενο τὸ γιὰς' αὐτὴ τὴ χρῆση νὰ τὸ πέρ-
νουν γιὰ φραγμισμὸ.

Νάχα τὰ ὄρη σύντροφος

τοὺς λόγγους γιὰ κινάρι

λέει ἕνα τραγοῦδι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ποῦ μοῦ τὸ
φανέρωσε ὁ διδάχτορας τῆς φιλολογίας καὶ καλὸς φί-
λος μου κ. Ν. Κωστής. (2)

Κατακαυμένη καμουχὰ νὰ σ' ἔχα γιὰ φουσιάνι.

Εἶναι στίχος ἀπ' ἄλλο δημοτικὸ τραγοῦδι.

Κ' εἶχε τὴ Ρήνα σὶδὸ πλευρὸ γιὰ κεραστὴ νὰ πίνῃ
λέει τὸ τραγοῦδι τοῦ Σινλοδήμου σὲ μιὰ Καλαβρυ-
τηνὴ παραλλαγή.

Ἐχω τὰ δάκρυα γιὰ νερὸ τὸ φτύμα γιὰ σαποῦνι κό-
[μιν]ο παχὺν μπαμποῦνι

λέει ἄλλη Καλαβρυτηνὴν παραλλαγή.

Τοῦ Δράμαλι οἱ μπέηδες καὶ τοῦ Μωροῦ οἱ ἀγάδες
στὰ Δερβενάκια κοίτονται κορμιὰ δίχως κεφάλια
γιὰ στρώμα εἶχαν τὴ μαύρη γῆ προσκέφαλο [τρὲς]

καὶ γιὰ ἀπάνωσκεπάσματα τὰ χιόνια καὶ τοὺς πάγους
λέει τὸ τραγοῦδι γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ Δράμαλι
ποῦ τ' ἀκουσα σ' αὐτὰ τ' ἀθάνατα Δερβενάκια.

Ἀκόμα στὴ περίφημη ρήμα τῆς γυναίκας τοῦ
καπετὰν Μανέτα, ποῦ ὑπόθεση ἔχει γεγονότο γενο-
μένο ἀληθινὰ σὶδὸ νηοὶ τῆς Μήλου, δυὸ στίχοι εἶνε
Πάρε κι' ὀκτὴ ἀνθρώπους γιὰ συντροφιά σου
γιὰ νὰ τοὺς ἔχῃς γιὰ βοηθεία σου (3)

Τὴ λέξη ἀγκάλια φαίνεται πὼς δὲ τὴν καταλαβαίνει
ὁ κ. Α. Α. θὰ εἴπῃ ἀγκάλιασμα. Τὸ τραγοῦδι 19
τῆς συλλογῆς μου ὅταν τραγουδιέται τελειώνει μὲ τό:
νὰν τὸ χορτάσω φίλημα

Μὰ στὴν ξεφώνηση τῶν στίχων πολλές φορές μοῦ
τέλειωσαν στὴ Φιγαλεία τὸ τραγοῦδι καθὼς τῶ-
γραψα στὴ συλλογὴ μου, δηλαδὴ:

Νὰν τὸ χορτάσω φίλημα, νὰ τὸ χορτάσω ἀγκάλια.

Ἔτσι μοῦ τέλειωσε τὸ ἴδιο τραγοῦδι καὶ στοῦ Σι-
νάνου ὁ Μῆτσιος Σακελλαριάδης. Κ' ἦταν μπρο-
στὰ, καθὼς σημειῶνω στὸ εἰσὼν μου, κι' ὁ δικηγό-
ρος κ. Γιάννης Κόκαλης.

Τὸν πρῶτο στίχο τοῦ τραγουδιοῦ 11 τῆς συλ-
λογῆς μου:Ποιὸς εἰν' αὐτὸς ποῦ ἔρχεται ἔξ' τῆς Μαρμαρᾶς τὸν
[κάμπο]

τὸν διχλαλεῖ ὁ κ. Α. Α. ὀλοφάνερα λαθιασμένο,
γιατὶ ὁ λαὸς, θαρρεῖ, λέει πάντα καὶ τραγοῦδι ποῦρ-
χεται. Μὰ φίλε μου κ. Α. Α.; ὁ λαὸς λέει ἀδιάφορα
ποῦ ἔρχεται καὶ ποῦρχεται, ποῦ εἶμαι καὶ ποῦμαι,
ποῦ εἶσαι καὶ ποῦσαι ποῦ εἶναι καὶ ποῦναι, ποῦ ἦ-
ταν(ε) καὶ ποῦταν(ε), ποῦ ἔχω καὶ ποῦχω κλ. Τραγοῦ;

ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Η ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΜΑΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΜΑΝΟΥ

Κρέων (ξεσπάζει)

Ἀλήθεια;—Μὰ τὸν Ὀλυμπο, σ' τὸ λέγω νὰ τὸ
[μάθῃς,
Θὰ μοῦ πληρώσῃς ἀκριβὰ τίς ἀτιμὲς βρισιές σου!
(Στοὺς ὀπλοφόρους)
Μὰ φέρετε τὸ μίasma, γιὰ νὰ πεθάνῃ ἀμέσως
Μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ γαμπροῦ!

Αἷμων

Ὁχι βέβαια μπροστὰ μου,
Μὴν τὸ θαρρῆς αὐτὸ ποτέ, πὼς θὰ πεθάνῃ ἐτούτη.

(*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ 126 φύλλο τοῦ «Νουμά».

Καὶ πούθενά τὰ μάτια σου δὲ θὰ μὲ ξαναῖδουν·
Κι' ἂν θέλῃς, λύσσαζε μ' αὐτοὺς, ἐποῦ σ' τὸ συμ-
[παθοῦνε!
(Φεύγει βιαστικός)

ΣΚΗΝΗ Γ'

Κρέων, Χορὸς, Ὀπλοφόροι.

Κορυφαῖος

Τῶρ' αὐτὸς φεύγει, βασιλεῦ, ἀπ' τὸ θυμὸ ἀναμ-
[μένο].
Μὰ μιὰ ψυχὴ, ποῦ πόνεσε τόσο πολὺ, εἶναι τρώ-
[μος!]

Κρέων

Ἄς κάμῃ αὐτὸς ὅ,τι μπορεῖ· κι' ἂν ἔχῃ περηφάνεια
Ποῦ νᾶναι κ' ὑπεράνθρωπη, πάλι δὲ θὰ γλυτώσῃ,
Ἀπ' τὴν κακὴ τὴν μοῖρα τους, αὐτὲς τίς δυὸ τίς
[κόρες!]

Κορυφαῖος

Θὰ τίς σκοτώσῃς καὶ τίς δυὸ;
Κρέων (ἀφοῦ σκεφτῇ)

Ὁχι βέβαια κ' ἐκεῖνην
Ὁποῦ δὲν ἄγγισε σ' αὐτὰ μὰ αὐτὸ καλὰ λὲς βέ-
[βαια].

Κορυφαῖος

Καὶ μὲ ποιὸ θάνατο λοιπὸν θέλεις νὰ τὴ σκοτώσῃς—
Κρέων

Ἐξ' ἀπ' τὴν πόλιν αὐτὴν, ἐκεῖ, σ' ἔρημον μονοπάτι,
Θὰ τήν κλείσω ζωγτανὴν σὲ πέτρινο κατώγι!
Καὶ θὰ τῆς βάλω τὴν τροφήν, ὅση μονάχα πρέπει
Γιὰ νὰ μὴ βρῇ τὸ κρῖμα τῆς ὅλης ἡ πολιτείας.
Τὸν Ἄδην ἐκεῖ ἄς περικαλῇ, ποῦ μόνο αὐτὸν λα-
[τρεύει,
Κ' ἔσως πετύχῃ κι' ἀπ' αὐτὸν ἐκεῖ νὰ μὴν πεθάνῃ·
Θὰ μάθῃ ὅμως τοῦλάχιστο πὼς εἶναι ἀδικὸς κόπος.
Μόνο νὰ σέβεται κανεὶς αὐτοὺς ποῦ νᾶναι στὸν Ἄδην.
(Βγαίνει μὲ τὸν ὀπλοφόρον)

ΣΚΗΝΗ Δ' τὸ ἔσθω δ. Ν.

Χορὸς, ἔπειτα Ἀντιγόνη, Ὀπλοφόροι.

Κορυφαῖος

Ἐρωτα ἀκαταμάχητε,
Ἐσὺ ποῦ ξενυχτίζεις
Στοῦ κοριτσιοῦ τὰ μάγουλα,
Ἐσὺ ποῦ αἰχμαλωτίζεις
Ὡς καὶ τὸν πλούσιον ἄνθρωπο,
Καὶ στίς καλὸδες μπαίνει.
Καὶ θάλασσα διαβαίνει,

du générale en chef Bonaparte, redigé par un des professeurs du prutonée. Avec Figures, plans et vues loyers sur les Lieux. Τόμ. Α' A Londres 1800 σ... 318

(7) E. LEGRAND: Recueil... σ. 296, στίχ. 6.

(8) Νεοελληνικά 'Ανάλεκτα περιοδικῶς ἐκδιδόμενα ὑπὸ τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσού» Τόμ. Α', φυλλάδιο Β', σ. 76 — E. LEGRAND: Recueil... σ. 166 στίχ. 8—5.

(9) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή γλωσσικῆς ὕλης... σ. 129. Ρ.

(10) Τόμ. ΙΓ' (1862—1862) σ. 340.

(11) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 88.

(12) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 133.

(13) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα «Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 81.

(14) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα «Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 105.

(15) E. Legrand. Recueil. σ. 290, στίχ. 1, 5—6.

(16) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα «Παρνασσού» Τόμ. Α', φυλλάδιο Β', σ. 75.

(17) E. Legrand Recueil σ. 86, στίχ. 1—2.

(18) E. Legrand, Recueil σ. 248, στίχ. 3—4.

(19) Recueil σ. 220, στίχ. 5.

(20) E. Legrand. Recueil σ. 18 στίχοι 85—88.

(21) E. Legrand. Recueil σ. 304, στίχ. 13.

(22) Τραγούδια τοῦ Ὀλύμπου ἀπὸ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Ζήλου. Στὸ «Νουμά» ἔρ. 127, σ. 5, ἄρ. 19.

(23) Ν. Γ. Πολίτης, στὰ «Νεοελληνικά ἀνάλεκτα Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 125 καὶ 126. §

(24) E. Legrand. Recueil σ. 68, ἄρ. 43.

(25) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 59.

(26) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 67.

(27) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 102.

(28) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 133.

(29) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 191.

(30) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 192.

(31) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 201.

(32) Π. Φέρμπος στὰ «Νεοελληνικά ἀνάλεκτα Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 95.

(33) Π. Φέρμπος: στὸ ἴδιο βιβλίο, σ. 115.

(34) Τ. Ἀμπελᾶς στὸ ἴδιο βιβλίο, σ. 123, ἄρ. 73.

(35) Τραγούδια τοῦ Ὀλύμπου ἀπὸ τῆς Συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Ζήλου, στὸ «Νουμά», ἄρ. 126, σ. 9, ἄρ. 13, στίχοι 4. Δὲς καὶ τοὺς στίχους 5 καὶ 7.

(36) Νίκος Βέης στὸν «Ἀκρίτα», τόμ. Α', σ. 58.

(37) Σίμος Μενάρδος στὸν «Ἀκρίτα», τόμ. Α', σ.

(38) Παραδόσεις, μέρος Α', σ. 416.

ΥΣΤΕΡΟΛΟΓΟΣ

Διορθώνοντας τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια θυμήθηκα καὶ ἄλλα παραδείγματα νὰ ὑποστηρίζουν τὰ ὅσα λέω παραπάνω. Λόου χάρι γιὰ τὸ ποῦ ἔρχεται δὲς τοὺς στίχους τοῦ τραγουδιοῦ 65 τῆς συλλογῆς τοῦ

φίλου μου κ. Δ. Ζήλου ποῦ δημοσιεύεται στὸ «Νουμά».

Παπαδιά μὴ πῖνς ρακὶ
νὰ δ παπᾶς ποῦ ἔρχεται.

Γιὰ τὸ ποῦ εἶσαι ἔχουμε κ' ἓνα δημοτικὸ τραγουδι τῆς Ἠπείρου δημοσιευμένο ἀπὸ τὸν κ. Γ. Ζηκίδη (Ζωγράφος Ἀγών, σ. 60 ἄρ. 6).

Ποῦ εἶσαι, Τσέλιο σύντροφε καὶ Σάθη καπετάνιε
γλήγωρα νὰ βρεθῆς ἐδῶ, πάνω σ' αὐτὴν τὴν ὥρα.

Ὁ ἴδιος, ὁ κ. Γ. Ζηκίδης δημοσίεψε στὸ ἴδιο βιβλίο (σ. 64) ἄλλο δημοτικὸ τραγουδι Ἠπειρωτικὸ, ποῦ βρίσκεται σ' αὐτό κ' ἡ λέξη μωσχοστάφυλο.

Ἀθήναι 23. XII. 1904

N. A. B.

ΦΥΛΛΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Ο ΨΕΥΤΟΠΟΝΤΙΚΑΣ

Μέσα στὰλλα παιχνίδια ποῦφερα στ' ἀδερφάκια μου ἀπὸ κάπιο ταξίδι, εἴτανε καὶ μιὰ κομπή συμπατένια φάκα μένα ποντίκι μολυβένιο.

Στὴν οὐρίτσα τοῦ ποντικιοῦ ὁ μάστορας ποῦ τόχε φτιάσει, εἶχε κολλήσῃ μιὰ ροδίτσα καὶ μόλις ἐπιανες στὰ χέργια σου νὰ ἔβλεπες τὸ ποντικάκι καὶ ἔφερνε γύρους—Ἀκόμ' γυάλινα ἀκίνητα ματάκια, μπορούσανε νὰ ξεγλάσουν καὶ ... τὸ πὶδὲ μικρὸ παιδάκι!

Μᾶρσε νὰν τὸ βλέπω τὸ νόστιμο παιχνίδι γιὰτὶ θαρρῶντας καμμιὰ φορὰ πῶς εἶμ' ἀκόμ' παιδί, τόπερνα γὼ καὶ ἐπαίξα! Μὰ πάλε σὰν ἐννοιωθᾶ πῶς ἤμουνα ἓνα κοτζάμι παληκάρι τάφηνα στ' ἀδερφάκια μου ποῦ μπορούσαν νὰ κουβεντιάσουνε καὶ ὅλας μαζὶ του, γιὰτὶ τέτιο εἶνε τὸ φυσικὸ τῶν μικρῶν.

Μιὰ μέρα βλέπω τὴ μάνα μου νὰ βάζει τὴ φάκα τὴν παιχνιδιάρικη σὲ μιὰν ἄκρη καὶ μετὰ νὰ πιάνει τὴ γάτα μας, ἀπὸ τὸ μαχμουρλίκι τοῦ μαγκαλιού καὶ νὰ τῆς γυρνάει τὸ μούτρο κατὰ τὸ ποντίκι!!

Εἶχε σοφιστεῖ σώνει καὶ καλά νὰ κάνει τὴ γάτα ν' ἀγριέψει, καὶ νὰ χουμίσει ν' ἀρπάξει τὸ κλεισμένο μολύβι!

Φαντάστη πῶς ἔτσι μπορεῖ νὰ ξυπνήσει τὴ γάτα μπρὸς στὴ νεκρὴ ζουγραφιά! στὸ νεκρὸ πλάσμα! Μὲ μιὰς ὅλο τὸ φτωχικὸ μου πλημύρισε ἀπὸ γέλια. Νὰ σὰς περιγράψω τὴ θέση τοῦ καθενὸς σ' ἀφτὴ τὴ σκηνὴ τὸ βλέπω περιττό, μὰ γιὰ τὴ μάνα μου μονάχα θὰ εἰπῶ ποῦ ἂν καὶ κείνη γελοῦσε γιὰ τὴν παραξενιά της, δὲν ἄφηνε ὅμως καὶ τὴ γάτα τὴν κακομοῖρα, μόνη τὴν ἐσπῶρχε, τὴ σκούνταγε, τὴν ἀγρίεβε! μὰ τίποτε! ἡ γάτα στενοχωριότανε γιὰ τὰ βάσανα τοῦ ἀξαφνοῦ σχολαστικισμοῦ τῆς μάνας μου καὶ γιὰτὶ δὲ μπορούσε καὶ ἀφτὴ νὰ γελάσῃ μαζὶ μας! Καμιά φορὰ βαργέστησε καὶ ἡ μάνα καὶ τὴν ἄφηνε νὰ μαζώχτῃ κάτω ἀπὸ τὸ μαγκάλι, καὶ σὰ ν' ἀπορούσε γιὰ τὴν ἀπάθειαν τῆς ψιφίνης μας μού λέει.

—Μὰ δὲ μού λὲς, Ἀποστόλη, γιὰτὶ τώρα δὲν ἔπρεπε νὰ τ' ἀρπάξει—καταλαβαίνει καὶ ἀφτὸ τὸ ζωντανὰ ἀπὸ ψεφτιά;

—Εἶδες τ' εἶπες; Ζωντανό. Ἐ! πῶς λοιπὸν θέλησες ἓνα ζωντανό νὰ τὸ συγκινήσει ἓνα ψεφτικό πρᾶμα, ἓνα μολυβένιο ποντίκι;

Καὶ ἡ μάνα μου, ποῦ μὲ τὸ νᾶχει ζωὴ μέσα της ἐννοίωσεν τὰ λόγια μου—δηλαδὴ πειδὸ πολὺ τὸ πρᾶμα καθὼς εἶχ' ἔρθει—καὶ μαθημένη νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀλήθεια χωρὶς πολυλογίες, ἔδωκε τέλος στὸ ἐπεισόδιο τὸ σοφὸ λέγοντάς μου:

—Εἶδες τί σοῦεινε τὸ φυσικὸ μας! μπρέ! ἀφτὸ δὲ τὸ περίμενα ἀπὸ μιὰ γάτα! Μέγας, εἶσαι Θεέ μου!

Μπορεῖ νὰ σὰς φάνηκε σὰν παραμύθι—τόσο εἶναι ἀληθινὴ ζουγραφία—Ἀφήνω τὰλλα μονοπάτια τῆς σκέψης ποῦ μπορεῖ ν' ἀνοίξει, καὶ ἔρχομαι στὴ γλώσσα μας—Σὰν τὴ μάνα μου, ἔτσι καὶ ὁ σχολαστικισμὸς ἐδῶ στὸν τόπο μας, μέσα στοὺς ἀλλουνοὺς πεθαμένους τῶν παλιῶν τάφων, βρῆκε καὶ τὴ γλώσσα τους. Τὴν ἐκλείσει μέσα στὴ φάκα τῆς στενοκεφαλίας καὶ ἀγκομαχάει γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ξυπνήσει τοῦ λαοῦ μας τὸ αἶσθημα καὶ τὴ συνείδηση μὲ τὴν νεκρομάρα της! Οἱ λίγοι ταπεινοὶ ἀκόμα καὶ ἀφανένερωτοι σὲ δύναμι ποῦ σκέφτονται σύμφωνα μὲ τὸ φυσικὸ τ' ἀνθρώπου, ξεκαρδίζονται μὲ τὰ καμώματα τοῦτα. Ἡ γάτα, ὁ ζωντανὸς ὁ λαὸς, ποῦ δὲ νοιώθει ἀπ' ἀφτὲς τίς ψεφτιές, τραβάει μπρὸς καὶ τοῦ κάκου πασκίζει τὸ ἀκάθαρτο ὄρνιο, ὁ σχολαστικισμὸς, ἀφτὸς ὁ αἰώνιος Ντεληγιάννης τῆς πολιτείας μας, νὰ τὸν ξεγελάσει μὲ τὴ μούμια του.

ΠΡΑΞΗ Δ'

ΣΚΗΝΗ Α',

Τειρεσίας, Παῖς, Χορὸς, ἔπειτα Κρέων.

Τειρεσίας

Ἐρχόμαστε κ' οἱ δύο μαζί, ὁ προεστοὶ τῆς Θήβας, Κι' ὁ ἓνας βλέπει γιὰ τοὺς δύο. Γιὰτὶ μὲ ὀδηγὸ μόνον

ἔερε ὁ τυφλὸς νὰ περπατᾷ.

(Ἐρχεται ὁ Κρέων)

Κρέων

Τί τρέχει, Τειρεσία;

Τειρεσίας

Ἐγὼ τώρα θὰ σοῦ τὸ πῶ. Κ' ἐσὺ ἄκουσε τὸ μάντη.

Κρέων

Ἐμμεῖνα πάντα σύμφωνος μὲ τὴ δική σου γνώμη.

Τειρεσίας

Γι' αὐτὸ καλὰ ἐσὺ κυβερνᾷς αὐτὴν τὴν πολιτεία.

Κρέων

Πῶς πάντοτε μ' ὠφέλησες ἔχω νὰ μαρτυρήσω.

Τειρεσίας (δυνατὰ)

Σκέψου πῶς τώρα περπατᾷς ἀπάνω σὲ ζουράφι.

Κι' οὔτε καὶ γιὰ τὸν ἄντρα μου. Κι' ἄκουσε γιὰ ποῖο λόγῳ.

Ἄν ἔχανα τὸν ἄντρα μου, θάβρισκα κι' ἄλλον ἄντρα, Καὶ τὸ παιδί μου ἂν ἔχανα, θὰ μού γεννιόυνταν ἄλλο.

Μὰ ἀφοῦ στὸν Ἄδη κρύφτηκαν ἡ μάνα μου, ὁ πατέρας,

Δὲ θὰ μπορούτε πιά ἀδερφός ποτε νὰ μού γεννιόυνταν. Ἐγὼ ποῦ σὲ προτίμησα λοιπὸν γιὰ τέτοιο λόγο, Φάνηκα πῶς ἀμάρτησα στὸν Κρέοντα ἐδῶ τοῦτον, Καὶ φοβερὰ πῶς τόλμησα, ὦ παθιὸτό μου ἀδέρφι. Κι' ἀπὸ τὰ χέρια μ' ἐπίασε καὶ τώρα ἔτσι μὲ σέρνει, Χωρὶς κ' ἐγὼ νὰ τὸ χαρῶ τὸ νυφικὸ κρεβάτι, Χωρὶς κι' οὔτε νὰ παντρευτῶ, κι' οὔτε παιδιὰ νὰ θρέψω.

Κ' ἔτσι ἀπὸ φίλους ἔρημη, ἐγὼ ἡ δυστυχεμένη, Πηγαίνω τώρα ζωντανὴ κάτω στοὺς πεθαμένους. Ποιὸς εἶναι ὁ νόμος; τῶν θεῶν ὁπῶχω πατημένον; Τί μ' ὠφελεῖ τὴ δύστυχη τοὺς θεοὺς; πιά νὰ κοιτάζω; Ποιὸν νὰ φωνάζω τώρα ἐγὼ, ποιὸν γιὰ νὰ μὲ βοηθῇ;

Ἀφοῦ ἀπ' τὴ θεοσέβειά μου, ποῦ ἀσέβησα μού λένε; Ἀλλ' ἂν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ κι' αὐτοὶ μὲ κατακρίνουν, Τότε κ' ἐγὼ τὴ δέχομαι μιὰ τέτοια τιμωρία.

Μὰ ἂν τοῦτοι κριματίζονται, τότε κι' αὐτοὶ ἂς μὴν πιάθουν

Ἄλλα ἀδικώτερα κακὰ παρ' ὅσα ἐγὼ παθαίνω!

Κορυφαῖος (στὸν Κρέοντα)

Μὲς τὴν ψυχὴ της δέρνεται ἡ ἴδια τρικυμία.

Κρέων (δείχνει μὲ θυμὸ τοὺς ὀπλοφόρους)

Γιὰ τὴν ἀργοπορία τους κι' αὐτοὶ θαρρῶ θὰ κλάψουν.

Ἀντιγόνη (τὴν πλησιάζουν οἱ ὀπλοφόροι καὶ αὐτὴ ξαφνίζεται)

Ἄλ(ι)μονο! τὰ λόγια αὐτὰ στὸ θάνατο μὲ σέρνουν!

Κρέων

Μάλιστα! μὴν ἐλπίζης πιά καμμιὰν ἀργοπορία!

Ἀντιγόνη (πρὶν βγῆ, σταματᾷ ἀκόμη μιὰ φορὰ)

Ὡ Θῆβα, ὦ πατρίδα μου, κ' ἐσεῖς, θεοὶ τῆς γενιᾶς μου, Μὲ σέρνουν τώρα ὑστερινά, καὶ δὲ θ' ἀργοπορήσω.

Ἐγὼ, ἡ βασιλοπούλα σας, ὦ προεστοὶ τῆς Θήβας,

Ἡ μόνη ποῦ σὰς ἔμενα, θεωρεῖτε τί παθαίνω—

Κι' ἀπὸ ποιὸν—γιὰτὶ ἐτίμησα, ὅσα οἱ θεοὶ τιμοῦνε! (Οἱ ὀπλοφόροι τὴν σέρνουν ἔξω)